

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 3 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

22. štev.

V Ljubljani, dne 20. novembra 1897.

VII. leto.

Deželnozbornske volitve.

Dne 16. novembra vršili sta se dopolnilni volitvi v deželni zbor kranjski namesto umlih poslancev Janka Kersnika in Mateja Lavrenčiča in pri obeh volitvah sta zmagala kandidata napredne narodne stranke.

Trgovinska in obrtniška zbornica je danes narodna trdnjava, v kateri se klerikalci niti nastopiti ne upajo, dobro vedoč, da tam čisto nič ne opravijo. Trgovinska in obrtniška zbornica je volila v deželni zbor pristaša narodne stranke, svojega podpredsednika gospoda Antona Kleina.

Tako lahko, kakor v trgovinski in obrtniški zbornici, pač ni šlo v vipavsko-idrijskem okraju, zato pa je toliko večje veselje, da je zmagal v tem okraju odlični rodoljub gospod Ivan Božič in sicer z 32 glasovi proti 11 glasom, katere je bil dobil kandidat klerikalne stranke Ivan Lavrenčič.

V vipavsko-idrijskem okraju bil je ljut boj, kajti klerikalci, v katerih rokah je bil ta mandat odkar imamo ustavo, se niso ustrašili nobenega sredstva, da si zagotove zmago pri tej volitvi. Delali so z vsemi silami,

s sladkimi besedami, s hudimi grožnjami, z gotovim denarjem in s kolom. Poskušali so ljudi pregovoriti, jih zapeljati, jih preslepiti in naposled so postali še ubijalci. Toda pomagalo jim ni nič, zmagal je kandidat narodne stranke.

Gospod Ivan Božič je imel na svoji strani tričetrtinsko večino glasov, a kar je bilo najlepše in najpomembnejše, je bilo to, da je mej volilci iz vipavskega in mej volici iz idrijskega okraja vladala najlepša sloga, najpresrčnejša jedinstvo, kakršna je mogočna samo mej zavednimi poštenimi možmi. Volilci iz idrijskega okraja bi bili morda raje imeli, da je bil kandidat njim dobro znani in sploh visokospoštovani gospod Gruden, ali udali so se večini narodnih volilnih mož in z navdušenjem glasovali za gospoda Božiča s toliko večjim navdušenjem, ker jim je gospod Gruden sam to priporočal in sam prišel na volišče, da deluje za izvolitev gosp. Božiča kar mu zagotavlja najpopolnejše spoštovanje vseh rodoljubnih krogov. Klobuk doli pred takimi svoji stranki zvesto udanimi možmi!

LISTEK.

Dvoboj.

(Spisal Svatopluk Čeh.)

Prestal sem zaporedoma v kratkem tri pravniške izpite. Moj duh se je skrčil v tej dobi malone v žepno izdanje starih in novih zakonikov, kateremu dostojna vez je bila moja shujšana in mršava vnanjost. Ako še pripomnim, da sem ves ta čas moral tudi hoditi v odvetniško pisarno, da sem se preživel, odpusti mi gotovo tudi najstrožji čitatelj, da sem se zdaj dalje časa pomudil na svoji težavni cesti do doktorske časti. Sprejel sem namreč odgojiteljsko mesto pri plemeniti rodbini na kmetih. Streseš malo s sebe prah folijantov, prevetriš svojo prenapolnjeno glavo v čistem zraku, pripraviš se polagoma na poslednji izpit — praznega časa k temu bo dovolj — in potem — no, dalje takrat nisem mislil.

Življenje moje se je spremenilo, kakor bi se ga bil dotaknil s čarodelno šibico. Prebivam v ukusno in prilično opravljeni sobici, v odleglem krilu najčudnejšega gradu, kakoršnega si je kedaj postavila romantiška domišljija. Tu siva starodavnost, tam beli primečki najnovjše dobe s stolpi, balkoni in stebri vseh slogov in vrst. Novi grajski vhod zrcali svetlo svojo sliko v temnem ribniku, ki je obkrožen z mogočnim temnim drevjem. Park okoli gradu je boljše samoraslega nego umetnega lica, kar se popolnoma ujema s podobo gradu in mojim ukusom.

Baron X. je človek zelo prijazen, rad vesel in pri tem dosti vzvišen nad predsodki svojega stanu. Soproga, nedavno umrla, zapustila mu je v tolažbo tri krasne hčere in sinčka, katerega odgojo je zdaj izročil meni.

Najmlajša baronica, Vanda z imenom, očarala me je s prvim pogledom svojega velikega, sanjavega očesa, ki je zrlo iz njenega otroško-nežnega obličja tako, da

Zmaga narodne stranke pri volitvi v vipavsko-idrijskem okraju pa ni samo pomembna za ta okraj, ampak sploh za vso kranjsko dežel, kajti pri tej volitvi je šlo za več, kakor samo za osebe, šlo je za zmago načela narodnega napredka, načela svobodoljubja nad načeli črnega nazadnjaštva. Klerikalci pišejo in govore že leta in leta, da je narodna stranka mrtva, a zdaj se je pokazalo, da je narodna stranka tako živa, zdrava in krepka, kakor le

more biti, in pokazalo se je, da ljudstvo odobrava načela, katere ta stranka zastopa in za katera se bori, da se je ljudstvo naveličalo duhovniškega jerobstva, da neče nobenemu posameznemu stanu tlake delati, ampak da mu gori srce za narod, za svobodo in za pravico.

Slava volilcem vipavskim in idrijskim, kateri so dne 16. novembra glasovali za dičnega našega Ivana Božiča.

Politični pregled.

Delegaciji. Dne 16. novembra se je začelo letošnje zasedanje delegacij. Letos zborujeta delegaciji na Dunaji. Cesar ju je dne 17. t. m. slavnostno sprejel. V prestolnem ogovoru je cesar povdarjal, da je mir zagotovljen, ker so vse evropske velevlasti soglasne v tem oziru. Rekel je tudi, da je podlaga celi zunanji politiki naše države zveza z Nemčijo in z Italijo, h kateri je prišlo tudi prijateljsko razmerje z Rusijo.

Državni zbor. V dunajskem državnem zboru traja boj Nemcev proti vladi še vedno in zbornica kar ne more priti do tega, da bi začela kako resno, narodom koristno delo. Vsled odstopa nemškega klerikalca Kathreina je bilo zbornici voliti novega predsednika. Izvoljen je bil poljski poslanec Abrahamovič, prvim podpredsednikom pa je bil izvoljen češki poslanec Kramař. Mesto drugega podpredsednika še ni oddano. Minola dva tedna je zbornica potratila mnogo časa s predlogom, naj se obtoži ministertvo radi jezikovnih naredeb, kateri predlog pa je zbornica odklonila. Razen tega podali so nemški poslanci še več drugih obtožnih predlogov. Prihodnji teden pride v zbornici nagodba z Ogersko na razpravo in tedaj se bode bila odločilna bitka.

Deželni zbori se snidejo dne 15. decembra, poglavito zategadelj, ker se jim je izreči glede novih davkov.

Vlada je namreč sklenila, da odkaže deželam jeden del zemljiškega davka, če se dežele odreko pravici, nalagati doklade na osebno dohodarino.

Nagodbeni provizorij. Zaan je boj, kateri se je bil v državnem zboru pri prvem branju nagodbe. Prvič je trajala seja nepretrgoma 36 ur, drugič pa 15 ur. Zbornica je potem nagodbo odkazala proračunskemu odseku. Tu je bil zopet hud boj. Po dolgih razpravah, katere so Nemci raztezali, da tako preprečijo vzprejetje nagodbe, se je predloga rešila tudi ta. Sicer pa je uveljavljenje te nagodbe zagotovljeno tudi v slučaju, ko bi se razprava v parlamentu ne dognala. To se je dogovorila vlada z ogerskim ministertvom in to tudi brez ovinkov povedala. —

Nov poskus sprave. Pri razpravi o obtožbi ministertva radi jezikovnih naredeb je ministerski predsednik grof Badeni naznanil, da hoče na novič poskusiti spravo mej Nemci in Slovani. To se zgodi najbrž že v prihodnjem zasedanju češkega deželnega zbora. Na dober izid pač ni upati, ker Nemci naznanjajo naprej, da se sploh ne spuščajo v pogajanja, ampak da hočejo, naj vlada poprej prekliče jezikovne naredbe. Nemcem pač ni za spravo in za mir, ampak samo za gospodstvo.

sem od zdaj v praznih urah načekoval svoje zakonike s slabimi risbami njene glavice, kar je seveda bolj in bolj odlagalo moj izpit, bolj in bolj v megleno daljavo. Narisavši pol kope takih glav, ki so bile podobne le po uhanih, zagledal sem se, zdaj občudovanja okamenel, zdaj topeč se v zaljubljenih čustvih, v park, kjer je Vanda s svojima sestrama kakor metulj letala med temnim zelenjem. Da, uganjal sem še nespametnejše reči. Dobro, da je imela sadrova boginja pravice na moji pisni mizici zavezane oči: gotovo bila bi s svojim mečem razkosala mnogi kos papirja, na katerem sem poganjal grliče vprego zaljubljenih stihov na rame, na nedra in ročice ljubljene dekleta.

Pri teh nedolžnih pogledih in izletih je ostala moja ljubezen. Plemstvo, katero mi je, v kljub mojim demokratiškim načelom, predstavljalo Vandino lepoto v nekakem posebnem, vabljivem blišču, kazalo se mi je z druge strani kot neprodoren zid, postavljen med njo in menoj na veke. Nisem se upal povzdigniti k njej svojih

očij. Vzdigala se je visoko nad mojim obzorjem kot prekrasna, nedosežna zvezda. V tem, ko sem se z njenima sestrama, Olgo in Heleno, bavil dosti lahko, stal sem pred njo zmocen, kakor kak dečak, s povešenimi očmi in zardehim licem. Trudil sem se, potlačiti svoje nespametno hrepenenje na dno duše, pa neporedkoma pojavilo se je odtod v njeni navzočnosti z vzdihljajem ali gorečim pogledom. Dozdevalo se mi je včasih, kadar sem jo nagloma goreče pogledal, da tudi ona na mene upira svoje oči s prav posebnim izrazom — vendar v prihodnjem trenutku imel sem sam sebe za nerazumnega sanjača. Ta veden razpor čustev me je spremljal celo v kraljestvo sanj. Tu se mi je zdelo, da sediva z Vando sama na bregu izgubljenega otoka, pod oblakom bujnega cvetja, ter naslonjena na morju; tu zopet se mi je zdelo, da sedi kot ponosna plemka minolih dob v prekrasni nosilnici, a njene oči gledajo pod ognjenim dežjem dijamantov in biserjev brezčutno na mene, ki se kot beden siromak s tolpo gledalcev ogibam s pota pred helebardami njenih oprod.

Avstrija in Turčija. Mej našo državo in mej Turčijo je bil nastal razpor, kateri bi bil kmalu prouzročil skoro neke vrste vojno. V Mersini so namreč Turki na padli nekega avstrijskega državljanina in ga iztirali, a ko se je s privoljenjem turške vlade vrnil, so ga novič napadli in so pri tej priliki žalili avstrijsko zastavo. Avstrija je takoj zahtevala zadoščanja. Zahtevala je, da se morata odstaviti predsednik dotične turške dežele, v kateri leži Mersina, in pa župan ter da se mora izkazati avstrijski zastavi čast ter urediti neke druge zadeve, sicer pretrga vse občevanje s Turčijo in bo bombardovala Mersino.

Turčija je nekaj časa omahovala, na zadnje pa se je le ustrašila in ugodila vsem zahtevam Avstrije.

Avstrija in Italija. Pred kratkim je bil avstrijski minister zunanjih del grof Goluchowski na Laškem, kjer se je posvetoval o raznih rečeh z laškim kraljem in njegovim ministrom.

Srbija. Radikalna stranka je začela ljut boj proti razkralju Milannu, kateri se je proti narodovi volji vrnil v Srbijo. Očitajo mu, da hoče predrugačiti srbsko politiko in sicer tako, kakor želi Avstrija, kar bi bilo na škodo srbskemu narodu.

Slovenske in slovanske vesti.

(Slovinci in vlada.) Nemški listi poročajo, da je bila te dni deputacija „Slovanske krščansko-narodne zveze“ pri ministerskem predsedniku in je ž njim temeljito razpravljala o razmerah v dotičnih kronovinah, katerih zastopniki sede v tej zvezi. Glede izraženih želj je ministerski predsednik pokazal največjo naklonjenost. — Kako že pravi Kecal v „Prodani nevesti?“ „Na besede nič ne damo“ . . .!

(Potrjen zakon.) Cesar je potrdil v deželnem zboru kranjskem vzprejeti zakonski načrt o razdelitvi občine Studenec v dve samostojni občini.

(Najstarejši častni meščan ljubljanski.) gospod Fran Jelovšek, je oni teden umrl v Trstu in sicer v visoki starosti sto let. Pokojnik je sedanji generaciji skoro neznan, kajti živel je že mnogo let v Trstu. Častnim meščanom ljubljanskim je bil pokojnik imenovan dne 29. januarja l. 1843.

(Zavarovalnica proti nezgodam delavcev v Trstu) Volitve v načelnštvo in raziščišče tržaške zavarovalnice proti nezgodam delavcev so za nas žalostno iztekle. Izmej naših kandidatov je izvoljen samo jeden, in sicer iz VI. kategorije posl. g. Jos. Kušar (namestnik

njegov je g. Verbič), v vseh drugih kategorijah so naši kandidatje propadli. Razmerje glasov svedoči, da bi bili lahko zmagali naši kandidatje, vsaj v nekaterih kategorijah, če ne v vseh, ako bi se bili vsi naši volilci udeležili volitve. Zavarovalnica proti nezgodam je zdaj postala italijanska trdnjava. Koliko bo to škodovalo slovenskim zavarovancem, to spoznajo ti sami. Jedinno sredstvo, da se ubranijo krivic, je to, da vsak posamezen slučaj, v katerem se je komu zgodila krivica, obelodanijo; dolžnost poslancev pa je, da v vsakem takem slučaju interpelirajo vlado, kakor je njih dolžnost, da interpelirajo vlado radi nekorektnega postopanja zavarovalničnega vodstva pri minolih volitvah.

(Odlikovanje.) Naš rojak g. dr. Josip Dernjač, skriptor knjižnice akademije obrazilnih umetnostij na Dunaji, je imenovan cesarskim svetnikom.

(Umrli) je 14. novembra zjutraj v Postojini častni kanonik, dekan in župnik g. Ivan Hofstetter, vitez Franc Jožefovega reda, častni meščan postojinski v starosti 75 let. Pokojnik je bil radi svoje koncilijantnosti in miroljubnosti obče čislán. Naj v miru počiva! — Umrli je dne 8. t. m. v Podgradu v Istri veleposestnik

Zaljubljeni ljudje so slaba družčina. Gospod baron je pač skusil na meni resnico teh besed. Strasten kadilec, hotel je sprvega tudi mene z važnimi razlogi in šaljivim nagajanjem pripraviti k temu, da bi v njegovi družbi po obedu in večerji prinašal lepo dišečo žrtev bogu Nikotinu; ko pa so se vsi njegovi poskusi do dobrega razbili na mojem globoko ukoreninjenem sovraštvu do vsega, kar je dšalo po duhanu, sklenila sva premirje pod tem pogojem, da mi je sicer „med tem“ baron prizanašal s svojimi dišečimi smodkami, da pa sem zato moral igrati žalostno ulogo kot poslušalec njegovih, z oblački dima se vrstečih anekdot. Res, žalostna uloga! Na njegove besede moram paziti vsaj toliko, da se lahko zdaj začudim, zdaj zopet nasmejem, med tem pa mi zveni v mojih ušesih kakor angeljsko petje vsaka besedica, katero je govorila Vanda pri mizi in njene oči gledajo na mene iz vsakega dimovega kolobarja.

Tako sem preživel nekoliko mesecev. Enolično življenje! porečete. Res da, ali meni nad vse razno-

lično, kajti vsako kretanje Vandino, vsak mahljaj s pah-ljačo, vsak njen pogled in nasmeh, bili so mi preimennitni dogodki.

Pa odločilen prevrat je stal že pred vrati. Vstopil je nenadoma v obednico v osebi velikega mladega moža, v popotni obleki. Bil je to sinovec barona X., z imenom Artur, kateri se je bil vrnil z daljnega potovanja po svetu. Ravnikovo solnce je do rjavega opalilo njegovo obličje, a vendar ni moglo zakriti nežnosti in soglasja tega res plemenitega obraza. Na tem obrazu je počival včasih leden mir, včasih senca globoke otožnosti, a največkrat ga je oživljajal vesel humor z nalahko primešanim sarkazmom. In takrat so igrale njegove temno iskreče oči v posebnem, omamljivem lesku, iz katerega je odskočil neredko strasten blisk mogočnega duha, kakor oproščen demon. V svojem vedenju se ni oddaljeval v ničem od gospodujočih društvenih šeg, a dolgoletno občevanje z najrazličnejšimi ljudmi je zbrusilo ž njega vse malenkostne priveske, kateri nam življenje na parketih

dr. Anton vitez Vicco, sin odlične rodbine tržaške in iskren prijatelj slovenskega naroda v starosti 71 let. Pokojnik je pri volitvah vedno glasoval z narodno stranko in skrbel za probujenje naroda posebno v tem, da je več let naročal „Edinost“ in „Našo Slogo“ za vseh 63 vasij podgrajskega okraja, za vsako vas po jeden iztis. Pokojnik je bil tudi pokrovitelj družbe sv. Cirila in Metoda, a tržaške razmere so se mu pristudile tako, da že 20 let ni bil v Trstu. Bodi pokojniku zemljica tahka!

(**Vinarska zadruga v Vipavi.**) Z vso silo si prizadeva klerikalna stranka v svojem glasilu „Slovenec“ opravičiti delovanje klerikalne vinarske zadruge v Vipavi. Smešna je trditev „Slovenca“, da bode vipavsko vino s tem, kakor vinarska zadruga postopa, le pridobilo na svoji veljavi in ceni! Pač revež bi moral biti vipavski vinski pridelek, ako bi mu mogel sedaj pomagati do veljave vinski ponarejenček znane zadruge. — Vipavski kmet dobro vé, od kod mu preti škoda ter je dne 31. oktobra t. l. pri ljudskem shodu v Vipavi javno obsojal delovanje vinarske zadruge v Vipavi. „Slovenec“ trdi, da je dr. Tavčar radi tega „hujskal“ proti vinarski zadruzi, ker pri njej nimajo glavne besede liberalci. Na to odgovarjamo, da pristaši narodne stranke na Vipavskem niso nikdar hrepeneli, imeti glavno besedo pri vinarski zadruzi. Klerikalci so narodnjake večkrat vabili, da pristopijo tej zadruzi, ponujali so jim razna mesta, a nekateri so to precej odklonili, drugi pa, ki so pristopili, so izstopili iz te zadruge v kratkem, ker so izprevideli, da ta zadruga ne sloni na zdravi podlagi. Naravnost ostudna pa je trditev „Slovenčeva“, da so liberalni oderuhi po Vipavskem ponarejeno vino prodajali kot pristno po visoki ceni. Mi ne poznamo na Vipavskem oderuhov, kateri bi pripadali narodni stranki. Premožni Vipavci, kar jih pripada k narodni stranki, bili so vedno veliki dobrotniki ljudstva, kateri so radi z denarjem in družimi dobrotami pomagali vipavskemu kmetu, kadar je bil v stiski, oderuhov pa je dobiti jedino le mej klerikalci. Mi smo določeno dokazali, da je klerikalna vinarska za-

delajo mnogokrat tako smešno neslano. Na njegovem ponosnem čelu je kraljevala samozavest, v vsakem njegovem kretanju se je kazala odločnost in samorasla nježnost. Toda na prvem mestu med njegovimi prednostmi je bil dar govora: v njegovem pripovedovanju so se vrstile, hitro, kakor v kalejdoskopu, slike iz vseh delov sveta, prizori, narisani le z nekolikimi značilnimi črticami, ali tako živo, da si res pred seboj videl to bujno srednje-ameriško pokrajino, s sneženimi vrhi v ozadju, ondi zaljubljen, španski par, plesoč fandango, opice, gugajoče se na divje prepletenih vejah

Kaj čuda, da je postal Artur brzo svetlo središče celega rodbinskega kroga. Povedal sem zgoraj, da je bil moj stari baron strasten kadilec. S to slabo stranjo si je sinovec na mah pridobil njegovo srce. Pomnožil je namreč njegovo prebogato zbirko pušilnih priprav, od kratke mornarske pipice, do dolgega turškega čibuka, z nekolikimi pipami, izrezljanimi iz lesa, Bog vé, katerega pra-

druga napravila petijot ter še vedno trdimo, da vipavski narodni kmet le pošteno vino prodaja, a „Slovenec“ nam še sedaj ne vé nijednega slučaja navesti, da bi kateri naših somišljenkov prodajal na Vipavskem ponarejeno vino. S samimi splošnimi napadi in pavšalnimi sumničnji pa „Slovenec“ pri razsodnih ljudeh ničesar ne докаže. Ker smo prepričani, da vipavsko vino je dobro i zdravo, je najtopleje priporočamo vsem krčmarjem in vinskim kupcem.

(**Iz Cerkelj na Gorenjskem**) se nam poroča: Letos preteklo je trideset let, kar stoji na čelu naše občine župan gospod Andrej Vavken, ki je vse to izredno dolgo dobo res vzorno vodil županski posel. V priznanje njegovih zaslug za občino cerkljansko izvolil je občinski odbor v seji dne 7. novembra gospoda Andreja Vavkna soglasno častnim občanom. Da je bil gospod Vavken vselej odločen narodnjak, to pač ni treba še posebe omenjati.

(**Skladni koledar za l. 1898**) Ravnokar je izšel skladni koledar za leto 1898. Dobiti je pri založniku Dragotin Hribarju v Celji in po vseh slovenskih knjigarnah komad po 60 kr., s pošto 10 kr. več. Če se jih naroči več skupaj, odpade poštnina. Skladni koledar je jako ukusno izdelan, zato služi poleg praktične potrebe tudi za okrasek stene. Priporočamo ga najtopleje vsem slovenskim pisarnam, zasebnikom in podjetnikom.

(**Celjsko okrajno sodišče**) je zdaj tudi razglasilo z nabitkom svoje uradne ure, kakor okrožno sodišče v nemškem in v slovenskem jeziku. Kdaj da je čas za občevanje sodnikov z ljudmi, to je še vedno samo v nemškem jeziku naznanjeno. Tudi v razpravni sobi je prepoved kaditi samo nemško napisana. Vidi se pač, kako težko nekateri gospodje enakopravnost izvršujejo.

(**Celjska bolniška blagajna**) Ni je menda v celi Avstriji bolj zanikerno oskrbovane bolniške blagajne, kakor je celjska. Pošlješ denar dopoludne, ne najdeš notri kričečega Ochsa, in neko staro človeče ne more ali ne sme prevzeti denarja. Pošlješ popoludne denar, zopet

gozda in z izdatnimi kolobarji je povečaval dišeč oblak, s katerim se je gospod baron tako rad obkroževal dan na dan po obedu in večerji.

Tega vspeha mu nisem zavidal, rad sem mu tudi odpuščal, da je tako hitro napredoval v milosti Olginej in Heleninej s svojimi srednje-ameriški pokrajinami, plesočimi Španjolkami in opicami, a po nikaki ceni mu nisem mogel odpustiti, da je upiral pri tem pripovedovanju svoje oči največ na Vando, in da je ta visela z napeto pozornostjo s svojimi sanjavimi očmi na njegovih zgovornih ustnicah. Postal je očitno moj tekmeč, in zdelo se mi je, da srečnejši tekmeč. Mej njim in Vando se je začelo razvijati jako zaupljivo razmerje. Vedno sta imela mej seboj nekatere reči, katere so terjale, bodisi dolg, pomenljiv pogled, bodisi tajna znamenja s pahljačo in pečatnim prstanom.

(Dalje prihodnjič.)

ni Ochsa, ima važnejše posle, kakor je to uradniško mesto, zato najdeš zopet le onega starčka, ki pa te odsluvi, da danes ne vidi in zato ne more prevzeti denarja, pridi jutri! Prašamo, ali res ni nikogar, ki bi skrbel, da bi se ne dogajale take krivice in bi imela blagajna uradnika, ki bi sedel v pisarni in bi plačniki, če že družega nič nimajo od blagajne, vsaj sitnosti in jeze ne prenašali. Kako se godi, če kdo oboli in zahteva predpisani denar (bolnišnino) ali pa če kdo umre, kako se tu postopa pri izplačanju določene svote, govorili bomo jasno, da svet uvidi, kako se tu gospodari in kake uradnike ima ta bolnišna blagajna.

(**Sodne razmere na slov. Štajerskem.**) Bivši voditelj okrajnega sodišča v Gorenji Radgoni je šel na dopust. Njegovim začasnim namestnikom je predsedstvo celjskega okr. žnega sodišča imenovalo sodnega pristava v Radgoni, vzelo je torej namestnika iz družega sodnega okrožja in sicer moža, kateri ne zna slovenski. Vsled tega je uradovanje s slovenskimi s'rankami, katere niso tako srečne, da bi znale nemški, popolnoma ustavljeno. Vse te stranke morajo s svojimi pravnimi zadevami čakati, dokler ne nastopi svoje službe novi okrajni sodnik. So li to še evropske razmere?

(**Štajerski nemški veleposestniki**) so imeli pred nekaj dnevi v Gradci svoj volilni shod, da se dogovoré glede kandidata za dopolnilno deželnozbornsko volitev. Pri tej priliki jih je grof Kottulinsky poučil o političnem položaju, seveda po svoje. Mož je obsojal jezikovne narredbe in odobral obstrukcijo. Veleposestniki so mu pritrjevali in s tem dokazali, da so popolnoma zgrešili svoj poklic. Dobili so svoj čas znatne privilegije, prav ker se je računalo, da ostanejo steber države, dočim sedaj kar očitno simpatizujejo s stranko nemških nacionancev, torej s tiso stranko, katera deluje naravnost na razpad monarhije.

(**Kako se spodnji Štajer pripravlja za Pruse.**) Pod tem zaglavjem je priobčil „Slovenski Gospodar“ že več člankov, katere smo čitali z največjim zanimanjem. V predzadnji številki je „Slov. Gosp.“ zopet priobčil tak članek. Spisal ga morda ni kak plesniv liberallec, ampak pristen klerikalec in v tem članku čitamo mej drugim tudi tole: „Gg. župniki smejo uradovati slovenski ali nemški; to jim je od visokega knezoškofijstva pripuščeno na lastno voljo. Prosti so torej v tem oziru, in sicer popolnoma prosti, ker jim niti c. kr. okrajno glavarstvo, niti sodišče itd. sploh niti živa sovražna duša ne more nič. Ab poglejmo, v kolikih župnijskih uradih se uraduje slovenski? Gospodje, ki uradujejo deloma slovenski, deloma nemški, in sicer v stvarih, ki bi se mogle vse opraviti slovenski, so bele vrane; popolnoma slovenski uraduje, kolikor je nam znano, le jeden gospod, velika večina torej pa še vedno nemški. Ker smo prepričani, da je to opuščanje narodne dolžnosti le slaba navada, in ker mislimo, da ta navada ni železna srajca, prosimo, da jo dotični gg. župniki takoj opuste. V preteklih dobah bi to, kar grajamo, ne bilo tolikega pomena; ali v sedanjih dobi, to je v dobi narodnih bojev, vzlasti pa ta

hip, ko se nam Slovincem odločuje življenje ali smrt, in ko naši sovragi od vseh strani prinašajo orožja, da nas ugonobijo, ni vse jedno, kako se v župnijskih uraduje. Če se pri nas Slovincih, ki nas je primeroma malo, ne bode takoj storilo vse kar je mogoče, da se umirajočemu narodu našemu kri zopet ogreje ter življenje zagotovi, bode prepozno. Zmaj že odpira žrelo, da bi pogoltnil mrtvo telo naroda slovenskega. Ne pretiravamo. Z dokazi za to trditev začenjamo pogovarjati drugo vrsto onih činiteljev, ki nam jemljejo narodnost.“ — Komentara ni treba!

(**Vinorejska šola v Mariboru**) praznovala je dne 24. vinctoka t. l. 25letnico obstanka. Slovenci se nismo nikoli zamogli ogrevati za ta zavod, kateri je namenjen jedino le spodnještajerskemu slovenskemu kmetu, a njegova uredba, poduk in vodstvo je tuje — nemško. Tudi ta slavnost, h koji so prišli različni kmetovalci in kmetiški uradniki, ki so se svojedobno tukaj izobraževali, imela je izzivajočo prusko smer. Mej prireditelji je bil seveda tudi kunštni Girstmayer Franel, kateri je z drugimi tovariši skrbel, da se je zvečer pri koncertu prepevala „Wacht am Rhein“.

(**Razmere v Bohinju.**) Iz Bohinjske Bistrice se nam piše: Svoj čas je vladala pri nas kranjska industrijalna družba. Imela je tu tovarno, v kateri je delalo mnogo delavcev, še več delavcev pa je delalo v njenih gozdih. Toda pred dvema letoma je vsa tukajšnja posest kranjske industrijalne družbe prešla v roke verskega zaklada in naši delavci nimajo zdaj nobenega zaslužka. Tovarne ni več, zdaj pa tudi v gozdih ni dela in naši pridni delavci morajo iskat kruha v daljnih krajih. Industrijalna družba je svojim delavcem prodajala moko, sol in sploh viktualije ter druge reči. Človek bi mislil, da je to ponehalo, ko je sedanji lastnik dotičnih posestev delavce odslovil. Kaj še! Tudi sedanji lastnik prodaja moko, otrobe, žeblje in neko železo, iz katerega pa kovači ne morejo nič narediti. Verski zaklad ne jemlje samo kmetom pašnih pravic, ni vzel samo domačim delavcem zaslužek, ampak jemlje zaslužek tudi domačim trgovcem in obrtnikom. V Bohinju je že itak dosti in še preveč prodajalcev otrobov, ni torej treba, da jim neizmerno bogati verski zaklad odjeda zaslužek. Dahovnikom se i brez tega dobro godi!

(**Slovensko šolstvo na Koroškem.**) Kako skrbi okr. šolski svet beljaški za šolstvo na Koroškem, svedoči, to da v razpisu učiteljskih služb v Gozdanju in Podgori ne zahteva znanja slovenskega jezika, dasi obiskujejo imenovano šolo samo slovenski otroci in mora učitelj znati slovenski, če se hoče z otroci porazumeti.

(**Kmetska in gospodarska zadruga v Celovcu.**) Piše se nam: Jedva je preteklo pol leta, odkar se je ustanovila kmetska in gospodarska zadruga za celovško okolico, že je začela ta zadruga bolehati. V mesecu avgustu, ko se je zadruga prvokrat ponudila c. kr. vojaškemu erarju, da mu nabavi krme, a je bila njena prošnja odbita radi previsoke cene, takrat smo rekli, da treba tej zadrugi izkušanih in kmetijstva ter gospodarstva

veščih strokovnjakov, ki bi ji vedno z dobrimi sveti in dejanji stali na strani in to potrjuje neuspeh druge ponudbe. Pri drugi ponudbi na c. kr. vojaški erar dobila je zadruga odgovor, naj se zadruga nikari več ne ojunaci in naj ne vlaga prošenj. S tem je prva točka namena te zadruge črtana in ostaneta ji še dve, ki pa nista tolike važnosti, ko prva, ki bi kmetom lahko nesla kaj dobička. Seveda taka zadruga, v kateri ima glavno besedo kak v kmetijstvu neizkušen vikarij Podgorc, se ne more Bog vé kako razvijati.

(Isterski deželni zbor.) Italijanski kričaci so si kaj spretno pomagali iz stiske, v katero so prišli vsled premeščenja deželnega zbora isterskega; upirati se premeščenju, jim ne kaže in to iz ozirrov na vlado — odobravati pa premeščenja tudi nočejo, že zategadelj ne, ker je premeščenje deželnega odbora zanje huda moralna zašnica. Kaj torej storiti? Iziavili so, da se premeščenju ne bodo upirali, ker je smatrajo samo — provizornim, a mesto poslancev se bo proti prenosu borilo njih — politično društvo. S tem so se poslanci zavarovali na vse strani — proti vladi in proti volilcem. Deželni zbor bo v Pulju zboroval v mestni dvorani.

(Istrski dež. kulturni svet.) Minoli teden je bilo razglašeno imenovanje predsednika in dveh članov istrskega dež. kulturnega sveta. Predsednikom je bil imenovan dež. glavar dr. Campitelli, članom pa Fran Skalamera v Beršecu in dr. Matko Trinajstič v

Buzetu. „Naša Sloga“ je jako zadovoljna s tem imenovanjem, ker sta oba člana vrla hrvatska rodoljuba.

(Izstop iz državne službe.) Goriški dež. odbornik gosp. dr. Henrik Tuma je bil c. kr. sodni pristav, a je zdaj prostovoljno izstopil iz državne službe in se posvetil advokaturi.

(Italijanska blaznost.) Italijani, kateri reklamujejo ves slovenski svet do Karavank za Italijo, se bavijo zdaj s kovanjem italijanskih imen za slovenske kraje. Postojino so prekrstili v Postunia, Sežano v Cessiano, Sv. Polaj v S. Pelagio, Cerovlje v Cerogliano, Komen v Comiano, Dutovlje v Duttogliano, Dolina v S. Ulderico itd. Tacemu blaznemu počenjanju se morajo pametni ljudje samo smejeti.

(Občinske volitve v Miljah.) Italijanski listi poročajo, da je pri volitvah v občinski zastop v Miljah pri Trstu zmagala italijanska stranka, in da je bil izvoljen samo jeden slovenski kandidat, dočim so Slovenci sigurno računali na zmago.

(Poslanec baron Hackelberg) iz Št. Pavla pri Bolski se je predzadnji teden v državnem zboru postavil na glavo. V zbornici je bilo ravno važno glasovanje, kar nastane na hodniku zbornice grozen krehot. Poslanci derje iz zbornice. Kaj se je neki pripetilo? Stari baron Hackelberg je nemškoliberalne poslance kratkočasil s tem, da se je na glavo postavil sredi mej njimi!

Razne vesti.

(Nove slovenske dopisnice.) Gospodična Ljudmila Roblek, neumorno in vzorno delujoča rodoljubkinja iz Litije, je priredila nove slovenske dopisnice, posvečene spominu našega dičnega Prešerna. Dopisnice nosijo Prešernovo sliko, dalje sliko Prešernove rojstne hiše, na kateri se pri vratih vidi vzdana spominska plošča in sliko blejskega otoka. Dopisnice so krasne; čisti dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Dopisnice se dobivajo pri g. Iv. Bonaču v Ljubljani in pri gdč. Analiji Jenkovi v Litiji, katera prodaja tudi „Litijske dopisnice“ v korist rečene družbe. Dopisnice je naredila znana češka firma, ker so jako elegantne in fine, jih priporočamo kar najtopleje.

(Nesreče) 17letno dekle Nežo Eržen v službi pri g. Ivanu Grudnu na Jeličnem vrhu je v gospodarjevem mlinu vsled njene nepazljivosti prijel jermen in jo potegnil v kolo, katero jo je tako poškodovalo, da je d ugi dan umrla. — Ignacij Kranjc z Verda pri Vrhniki in njegov 17letni sin Jakob peljala sta 8. t. m. s čolnom deske po Ljubljani. Pri Gardinčkovi njivi je čola obtičal. Jakob Kranjec je poskušal čoln odriniti od dotičnega mesta, pa je padel v Ljubljano in utonil. — Iz Novega mesta se poroča, da se je 4 $\frac{1}{2}$ letni hčerki učitelja gosp. Striberja, ko se je igrala v kuhinji, unela obleka in da je bil otrok tako opečen, da je še tisti dan umrl.

(Velika tatvina.) V noči od 3. na 4. t. m. utihotapil se je nevaren tat v hišo Urše Šiška, po domače pri Tinčku v Hrastjem in jej odnesel okoli 1900 gld. Tatvina izvršila se je mej 11. in 1. uro po noči, ko so

bili domači v hlevu, kjer je krava teletila. Denar je imela Urša Šiška spravljena v predalniku v stranski sobi, kjer je spala njena stara mati, ki je sicer slišala, da nekdo hodi po sobi, pa je mislila, da je dekla prišla po otrobe. Tat odnesel je belo, platneno, ob krajih rudeče križasto ruto, v kateri je bilo zavutih 1738 gld. (1 tisočak, 7 stotakov, 3 desetaki in 8 srebrnih gld. Iz denarnice vzel je 90 gld. (4 desetake in 10 petakov) in iz mošnjička 3 petake in 5 srebrnih goldinarjev. Denarnico in mošnjiček pastil je tat v predalniku. Nadalje vzel je še 20 kron, ki so bile zavite v časniški papir in 10 srebrnih goldinarjev. Nabral si je bil tudi nekaj blaga in ga je bil dal v vrečo, a je vse pustil v sobi. Domači so tatvino takoj opazili in poklicali vaške fante, da so tatu zasledovali, ali zasledovanje je bilo brezuspešno. Domneva se, da so tatvino izvršili cigani.

(Otrok — požigalec.) V Suhem dolu pri Kamniku je dne 5. t. m. gorelo pri posestniku Mihaelu Remcu. Ogenj je upelil hišo, gospodarsko poslopje in vse pridelke ter se ceni škoda na 1500 gld. Ogenj je zanetil posestnikov šestletni sin.

(Samomor.) V Kamnigoricu se je 8. t. m. obesil ondotni krčmar Martin Ferjan. Možu se je že dlje časa mešalo.

(Obsojen slepar.) Novomeško okrožno sodišče je dne 3. t. m. obsodilo na trimesečno težko ječo necega Fr. Höningmanna z Male gore na Kočevskem. Mož je poznal slabost naših „gospodov“ in priredil — romarski vlak na Brezje, to se pravi, naznanil je „gospodom“, da

priredi vlak in „gospodje“ so drage volje prodajali ljudem vozne listke, katere je bil doposlal Hönigmann. Toda Hönigmann je pač vzel denar, na priredbo vlaka pa je popolnoma pozabil, vsled česar ga je naposled prijelo državno pravdnništvo, sodišče pa mu je naložilo primerno pokoro.

(Najdeno truplo.) V Podborštu pri Črnomlju našli so ljudje te dni žensko truplo. Sodi se, da je bila umrla ciganka in da jo je smrt zalotila, ker je bila slabo hranjena in nezadostno oblečena.

(Konec sveta se bližal.) Tako vsaj je konštatoval znani potresni prerok Rudolf Falb. Zemlja bode trčila na komet „Tempel“ ter se bode vsled tega raz ušila. In to se bode zgodilo 13. novembra 1899. Tako je dejal Falb. Ker pa tega svojega izreka ni bil sam prav gotov, pristavil je še, da bodo mesto tega morda videti onega osodnega dne le velikanski utrinki zvezd „Leonid“, katere imajo skoro isto pot, kakor „Tempel“. Razvrščene so okoli solnca ter režejo zemeljski tir v točki, katero bode prešla zemlja 13. nov. Ako bi „Tempel“ res baš istega dne šel skozi ono točko, potem bi sevé sunil ob zemljo, a to se ne bo zgodilo; l. 1866. je komet ono točko prestopil celih 8 mesecev prej nego zemlja. Umrli astronom Oppolzer je konštatoval, da preide usodno točko „Tempel“ že majnika 1899. l.

(Vezuv zopet bljuje.) Iz ognjenika, kateri je nastal l. 1895. na Atrio del Cavallo, švigata žareča lava in pepel na južnozahodno stran.

(Lakota in legar.) Kakor poročajo ruski listi, je nastala v provinci arhangelski strašna lakota v zvezi z legarjem. Bolniki so shujšani, da jih je samo kost in koža. Tja odposlani zdravniki so se ustrašili strašnega pogleda ter dejali, da tu ni potrebna tako zdravniška pomoč, kakor — kruh.

(Veliko poneverjenje.) Poljski listi poročajo, da je zmanjkala pri krakovski zavarovalni banki velikanska svota denarja, katerega je baje poneveril vitez Kieszkowski uradnik banke. Dasi je imel Kieszkowski letnih 10.000 goldinarjev, vendar si je prisvojil še skoro 200.000 gld.

(Verska blaznost. V Kronstadtu na Ruskem živi v ondotni katedrali sivolasi duhovnik Ivan, katerega sma-

trajo ruski kmetje svetnikom ali celo božjim sinom. Vsak mesec pride na tisoče romarjev, da vidijo Ivana ter se puste blagosloviti. Priprosti narod verjame, da dela Ivan čudeže. Ljudje obešajo njegovo sliko mej svetnike ter molijo k nji. Ivan neprestano dokazuje, da je le navaden človek in ne Bog; večkrat je že sam strgal svojo sliko s sten, a vse zaman. Velika truma žensk, ki tišče vedno v njegovo bližino in ki razširjajo laž, da je Ivan Bog, so že izgnali iz Kronstadta. Sedaj pa govori neka kmetica, da je ona Mati Božja, da je Ivan njen sin in Bog. Neki grobokop pa trdi, da je Janez Krstnik. Tako daleč pripelje ljudi verska blaznost!

(30 let v gozdu.) V gozdu „Otelinac“ blizu Nuštara je umrl nedavno čudak, kateri je prebil 30 let pod nekim drevesom. Nekdaj je bil oženjen, a izgubil ženo in otroke in to ga je tako žalostilo, da je sklenil kot puščavnik živeti. Oblekel se je v srajco in hlače, vzel seboj pipo ter sekirico in je odpotoval v gozd. Kadar mu je nedostajalo kruha in tobaka, je šel v bližnjo vas, kjer si je potrebno priberačil. In tako je živel mej prijaznimi živalmi do svojega 70 leta. Ko je umrl, ga je dal grof Khuen Balazi pod istim drevesom pokopati, kjer je živel 30 let.

(Katerih žensk se največ omoži?) Nemška temeljita statistika je dognala, da se je na Nemškem tekom zadnjih treh let pomohilo največ igralk, pevk in javnih plesalk, takoj za temi pridejo kuharice, sobarice in pestunje, za temi žurnalistke in stenografke, potem knjigovodkinje, končno pa učiteljice in guvernante.

(Vrednost čiste pitne vode.) Kolika je vrednost čiste pitne vode, kaže statistika francoskega mesta Cherbourg, kjer so naredili l. 1891. veliko precejalnico. Od istega časa umrje precej manj prebivalcev. Leta 1894. je umrlo od 1000 oseb 30, 1896. leta pa od 1000 samo 24.

(Najdaljšo brado) ima skoraj gotovo neki roko-delec v mestu Vadeséne na Francoskem. Že s 14 leti je imel 15 cm. dolgo brado, poslej pa mu je od leta do leta urno rasla, tako da je sedaj 3 metre 32 cm. dolga. Kadar gre mož na sprehod, nosi svojo brado na roki, po zimi pa jo ovije okoli vratu.

Črtice o živinozdravništvu.

(Piše A. Slivnik.)

(Konec.)

Kugam podobne so one vrste bolezni, ki jih povzročajo živali nižjih vrst, paraziti imenovane. Večinoma so večje kakor glivice, tako da jih vidimo že s prostim očesom. Nekateri teh živali so pravi velikani, pasja trakulja meri pet metrov. Ti paraziti se naselijo v živalskem telesu, žive naravnost od živali ali pa od hrane, ki jo domače živali zavžijejo. V živali se tudi plode. Škodujejo navadno telesu le tedaj, ako se nahajajo v prevelikem številu. Če se preveč zaredi, lahko živino ugonobijo. Število teh parazitov je neizrečeno veliko, vsaka domača žival ima svoje vrste parazitov, ki na drugi živali ne žive. Včasih so mislili, da te živali same od se nastanejo. Tako so si na primer razlagali, da se črevesna slina izpremeni v glisto. Vsled tega so imeli gliste za zelo koristne, če se preveč v črevih ne raz-

množe, mislili so, da jih telo samo zaredi zato, da pijejo škodljive snovi. Dandanes pa vemo, da se te živali plode po drobnih jajčkah in po jajčkah širijo od živali do živali. Tu sem spadajo različne trakulje, trakovem podobni črvi. Njih življenje je dokaj zanimivo. Vzemimo svinjske ikre, ki se kažejo kot mali mehurčki v svinjskem mesu. Prašič jih je našel, ker je povžil človeško blato, v katerem so se nahajali trakuljini jajčki. Jajčki so prišli z blatom vred iz črev človeka, ki je redil v svojem črevesu trakuljo. V prašiču so se iz jajčik razvile ikre. Ako bi človek vžival meso, v katerem so žive ikre, bi se mu zaredila v črevesu iz ikre trakulja, ki prizadeva toliko težave. Torej, iz svinjske ikre človeška trakulja in iz človeške trakulje svinjska ikra. Podobno je tudi pri drugih trakuljah, na primer pasji trakulji, katere mehurniki, ki

odgovarjajo svinjskim ikram, se nahajajo v ovčjih možganih in napravljajo ovce vrtoglave.

Še bolj nevarne kakor ikre so človeku svinjske triline, ki so pa v naših krajih redka prikazen.

Nekatere gliste se nahajajo pri človeku in živalih in so nalezljive.

Jednako je tudi pri nekaterih srbeih, vsled česar je srbečica mej človekom in živalimi nalezljiva.

Večkrat nastopijo parazitne bolezni kot kuge in pomoré cele črede (metulji v jetrih, ovčja tresnica).

Tretja vrsta bolezni je zastrupljenje. Večkrat se prigodi, da zbolé vse živali v hlevu ali na paši, ker so vse vživale strup. V tem slučaju bi se zastrupljenje lahko zamenjalo s kužno boleznijo. Posebno pristrupih je treba hitre in izurjene pomoči. Strup se loči od kužnih glivic v tem, da se ne razmnožuje v živalskem telesu kakor kužna glivica. Človek, ki vživa meso ali mleko zastrupljene živali, navadno ne zbolí, vsaj ne nevarno, ker dobi le mal del strupa s hrano vsé.

Izmej notranjih bolezni nam preostajajo še bolezni posameznih delov živalskega telesa. Te se glede nevarnosti in preteče škode ne morejo primerjati kugam; ako jih v pravem času pričnemo ozdravljati, bode navadno žival v kratkem času prestala bolezen.

Omeniti mi je še zunanjih bolezni, posebno ran. Te so zelo različne in zavisne od vzroka, vsled katerega so nastale, in od telesnega dela, na katerem se nahajajo. Povdarjati pa moram, da zunanje bolezni pri domači živini nimajo takega pomena kakor pri človeku. Pri živini se ne gre zato, da ji ohranimo za vsako ceno življenje, temveč od živine hočemo dobička. Vedno se nam

vsiljuje vprašanje, ali bi se ozdravljenje izplačalo, kako dolgo ne bomo mogli živine rabiti in kaki stroški nas še čakajo. Vzemimo, da konj srednje vrednosti si zlomi kako kost. Priprav je treba, da se zlomljeni ud uravna, treba je skrbne postrežbe in predno moremo konja rabiti, pretečejo meseci. Dobro bomo premislili, ali nam ne kaže konja pobiti in za denar, kateri bi stalo zdravljenje, kupiti drugega.

Pa še druga težava je pri živini. Večkrat se živina sama vsled bolečin ali boječnosti upira skrbnemu zdravljenju in vsa naša dobra volja je zastonj. Drugače pa moramo priznati, da se posebno v zunanjih boleznih kaže mojster in da je živinsko ranocelstvo zadnji čas istotako napredovalo, kakor človeško.

H koncu naj povem, da se pri živini nahajajo pogosto razvade, katerih ne prištevamo boleznim. Nekatere razvade so zelo važne, ker so vsled njih živali veliko manj vredne, važne pa tudi zaradi tega, ker se jih žival nauči od živali. Najimenoitnejša razvada pri konjih je hlananje in upornost, in žretje volne pri ovcah. Čuditi se moramo, kako hitro se nauči hlananja od enega konja cel hlev in žretja volne od ene ovce cela staja. Jedro družega poglavja bi bilo nekako tole:

Živinske bolezni so važne ker so:

1. človeškemu zdravju nevarne; 2. ker umore bolno žival, cel hlev in okužijo celo okolico; 3. ker napravljajo gmotno gospodarsko škodo s tem, da ovirajo redno gospodarstvo; 4. ovirajo živinsko kupčijo; 5. ker bolna živina ni za rabo, ne daje dobička; 6. ker bolna živina hujša; 7. potrebuje skrbne postrežbe in zdravil.

Poučne stvari.

Kruh se obvaruje plesnobe, če se prilično 100 kapljic sivkine vode (Lavendelwasser) v testo vlije.

Pokončanje trtnih škodljivcev. Iz vinogradov, posebno iz okuženih, dobro pograbi odpadlo listje. Listja se drži zalega škodljivih glivic in jajčica škodljivih mrčesov. Pomladi se še ostalo listje pobere in po obrezovanju sežge. Če se to slednje leto ponavlja, se bode marsikaka trtna bolezen odvrnila. Tudi razvoj trtne uši se na ta način ovira, ker trtna uš zalega svojo zalego tudi na listje, od koder uši gredo potem h koreninam. Tudi po vrtilih je dobro tako spravljati listje.

Vrtne grede je najbolje namazati z lesnim katranom, da ne bodo trohnele. Katran je boljši od oljnatih barv, ker poslednje ovirajo prehod zraku.

Rujavi hrošč je po nekod letos mnogo škode povzročil, a se je tudi pridno zatiral, posebno tam, kjer so okrajni odbori v spodbujajo plačevali nabrane in uničene hrošče. Nekateri šolarji so bili prav pridni, ki so po 50 in več litrov teh kebrov nabrali. Da uvidijo cenj. bralci „Rodoljuba“, koliko se hasne z nabiranjem tega škodljivca, hočemo nekoliko računati. Recimo, da so šolarji vsake šole vsaj 400 litrov rujavih hroščev uničili. Vsakemu litru je okoli 450 hroščev. Uničilo se je tedaj

$400 \times 450 = 180.000$ hroščev. Če je imel med tem polovico, t. j. 90.000 samic in vsaka samica po 30 jajec v zemljo zaleže, iz katerih se potem izvleče rastlinam zelo škodljive ličinke, tako zvani ogreci ali podjede, tedaj se je v tistem šolskem okrožju uničilo 30×90.000 , t. j. 2.700.000 ličink. Da zamore vsak zapopasti, koliko bi utegnilo pomeniti to število, hočem navesti vzgled. Hroščev črv, ki v hladni zemlji nežne korenine raznih rastlin neprestano žre, je blede rumenkaste barve, ter dorasel do 4 cm. dolg. Ko bi mi 2.700.000 takih ogrcev v ravno črto položili, bi dali vrsto 108.000 metrov ali 108 kilometrov, t. j. 25 ur dolgo. Ako bi se komu zljubilo celo dolgo vrsto ogrcev prešteti in bi za vsakega ogrca računili po jedno sekundo, tedaj bi jih brez počitka moral šteti dobrih 31 dnij, k čemu pa menda nobeden nima niti časa niti veselja. Da so po nekaterih občinah in šolah letos še več ko po 400 l. hroščev nabrali in da so se tudi odrasli pečali s zatiranjem teh požrešnežev, ni nam menda treba omeniti. Kjer se je to zgodilo, tam so si prebivalci pač sami sebi najbolj hasnili, ker so primeroma toliko več sovražnikov sočnih in mehkih koreninic odstranili. Blagodejni nasledki se bodo pa tudi pokazali že v teku štirih let, posebno pa še četrto leto, ko bo zopet kebrovo leto.

Tržne cene v Ljubljani

20. novembra 1897.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	11	50	Špeh povojen, kgr.	—	68
Rež, "	8	20	Surovo maslo, "	—	84
Ječmen, "	6	30	Jajce, jedno	—	03
Oves, "	6	20	Mleko, liter	—	10
Ajda, "	8	80	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, "	7	20	Telečje	—	60
Koruzna, "	6	10	Svinjsko	—	56
Krompir, "	2	50	Koštrunovo	—	86
Leča, "	12	—	Pišanec	—	50
Grab, "	12	—	Golob	—	16
Fižol, "	10	—	Seno, 100 kilo	—	178
Maslo, kgr.	—	94	Slama, "trda, 4 metr.	—	170
Mast, "	—	70	Drva, "trda, 4 metr.	—	710
Špeh svež	—	60	" mehka, 4 "	—	480

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 13. novembra: 40, 49, 30, 69, 55.

Trst, dné 6. novembra: 87, 61, 68, 21, 26.

Gradec, dné 13. novembra: 48, 79, 69, 86, 31.

Praga, dné 10. novembra: 31, 19, 60, 40, 67.

**Vožnje karte
in tovorni listi**

A m e r i k o.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila d. je radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 4, (prtiličje na levo).

Pekovski učencvzprejme se pri Juliju Novljanu, pekarju
v Medvodah.

Kdo pije

Kathreiner

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav
ostati in si kaj prihraniti.

Poučna knjižica za vsakega!
Cerkvene pristojbine
(štolnina)
za Štajersko, Koroško in Kranjsko.

Cena 8 kr., s poštnino 10 kr.

Spisal, založil in prodaja Rok Drofenik v Celji

Lekarna „pri Mariji Pomagaj“ v Ljubljani.

Novo urejena

lekarna „pri Mariji Pomagaj“**M. Leusteka, Resljeva cesta št. 1**

po' eg mesarskega mosta v Ljubljani

priporoča gospodarjem in kmetovalcem - živinorejcem

izvrstni redilni prah za živino**konje, govedo in prašiče**

jeden zavojček z rab. navodom 30 kr., dvakrat toliko 50 kr.

Velika zaloga vseh preizkušenih, izborno delujočih domačih zdravil, katera se po časnikih in cenikih priporočajo kot izvrstna sredstva proti raznim boleznim. — Razpošilja se vsak dan dvakrat s pošto.

Resljeva cesta št. 1 poleg mesarskega mostu.

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekoga, mnogo let obstoječega avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „V. u. G.“ Gradec, poste restante.

Prodaja vina.

Imam v kleti okoli 1000 hektolitrov naravnega črnega, rudečega in belega vina. Cene namiznega vina od 16 do 25 kr. Refoško v sodčkah od 30 do 40 kr. **Pristni isterski kognak**, žgan iz vina od 1 gld. do 1 gld. 80 kr. liter. Vse postavljeno na tukajšnji kolodvor. Večje partije vina po dogovoru ceneji.

A. M. Pujman, Dignano, Istra.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna delnikov
Ljubljana, Mestni trg 15

Najnižje cene

Otvoritev trgovine.

Usojava si tem potom uljudno naznanjati, da sva **odprla** z današnjim dnem pod firmo

Minibek & Worsche
„pri Taboru“

v nekdanji prodajalnici Rantha na Marijinem trgu št. 1
**trgovino s suknom, manufakturnim,
 platnenim in modnim blagom.**

Usojava si posebno opozarjati častito p. n. občinstvo na naju dobro asortirano skladišče najnovjših **damskih rob za obleke, barhantov za modne obleke, platnenega in belega blaga in perila za gospode iz najboljših tovarn, kravat najnovjše fačone, podšivnega blaga in vseh pritklinskih predmetov** po najprimernejših cenah.

Zajedno naznanjava, da sva ustanovila trgovino na strogo najreelnejši podlagi in zagotavljava, da se bodeva potrudila, da osebno in s posebno paznostjo ustreževa vsem nama stavljenim zahtevam.

Z velespoštovanjem

Minibek & Worsche.

☞ Vzorci se na zahtevanje dopošiljajo brez stroškov. ☜

☞ Poštna naročila se izvajajo najtočneje. ☜